

...ίζες της και έτσι της βρίζουν: τό αίμα και την λιώνει, όσο πλιε ευάισθητη την βρή.
 Άκόμα και στα στήθια του μικρού παιδιού βράζει. όταν στην άγκαλιά της μάνας βλέπει να σείγγεται με τρυφεράδα και πάθος ένα άλλο πλάσμα που λέγεται αδερφός. Και σ'τ'ης παρθένος κόρης τ'ά στήθη γράζει: ή ζήλια'σάν βλέπρ σ'τ'ης άνοιξης την φορεσιά τόσα χρώματκ, τόση δμορφάδα και τόσες μυροδιές.

Είναι φαρμάκι άδολο και κρυφό ή ζήλια. Γιατί

κανείς δέν μπορεί ποτέ να μαντέψη τή δύναμή της. Καθένας την τρέφει μέσα του, καθένας την κρατεί με πάθος και αγάπη, με τέτοιο πάθος που τον κάμνει ν' άρριζή, να βογγάη, να βράζη, σαν τό νερό στον καταρράχτη που ξαφνισμένο, άβάσταχτο, γιμάτο άφρούς ρίχεται και κατακκυλά στο χάος και στην άβυσσο.

Κέρκυρα 1904.

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ*

(Από τό παθολογικό μέρος της γυμναστικής μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΠΝΩΤΙΣΜΕΝΩΝ

Δέν θά είναι λογικό να ζεστάσουμε την παθολογική αυτή άψη της ματιας, αν δε ζηγήσουμε τ'α φαινόμενα του φυσικού ύπνου, που σαν εισαγωγή μπορούν να μάς χρησιμεύσουν στο θέμα. Στενά με τον ύπνο δεμένα έρχονται όσπια τ'α νυχτοβασιικά και ύπνωτικά φαινόμενα, και τελευταία τ'α ύπνωτικά τ'α και περισσότερα ή μάς άπασχολήσουνε.

Στον ύπνο τό φυσικό, κίνηση, αίσθηση και κινήση χαλαρώνονται, μα τέλεια δε λείπουν μάς λείπει μόνο ή συνείδηση κ' ή θέληση, που όλ' αυτά τ'α κυβερνά σαν άξιοι τιμονιέρη. Έτσι μέσ' στον ύπνο άταχτες ιδέες άνακατεύονται στο μυαλό μας και κορρόνουν λίγο λίγο φανταστικού κόσμου σκηνές (όψεις), μαρτυρούμενες πολλές φορές με παρακμιλητά του κοιμισμένου, με μορφαμούς και με κουιματκ. Πολύ συχνά κάποιος έξωτερικός έρεθισμός μπορεί να δωση τεριαστή κορφή σ' όνειρο βρεχόμαστε λ. χ. στον ύπνο μας και φοβερές φουρτούνες σ' όνειρο θωρούμε, ή τό νυχτικό ποικίμισο μάς στενεύει και όνειρευόμαστε πώς φονιάδες ζητούν να μάς πνίξουνε. Τούτο είναι μια έξωτερικιά

άποβολή στον ύπνο. Άλλοτε μια σκίψη σταθερή, που και στα ζωνια μάς κυριεύει, μια συνήθεια ή μια φυσική ανάγκη, με τό δικό της πέπλο σκεπάζει και τόνειρο' έτσι, κατά τό λεγόμενο, «όποιος πεινά ψωμιά θωρεί κι όποιος διψά πηγάδια» παιδιά που σπουδάζουν, βιβλία και δασκάλους βλέπουνε σ' όνειρό τους, κι έρωτημένοι πάλι φιλιά κι άγκαλιάσματκ... Σ' αυτά τ'α όνειρα βλέπει κανείς την έσωτερικιά άποβολή, την άδύνατοβολή, όπως την είπανε. «Όχι σπάνια σ' όνειρο ή σταθερή μας ιδέα γίνεται τελειότερη, καθαρίζεται, δυναμώνει, αν άλλη θέληση ζένη να την κυβερνή, κι έτσι περίφημοι μαθηματικοί, σαν τό Γαρία», λύσανε στον ύπνο τους τ'α δυσκολότερα προβλήματα, ποιητάδες δε και μουσικοί συνθέσανε τ'α πιο καλύτερά τους.

Άμα έσχετ' ή νύστα, διάθεση δηλαδή για ύπνο, τ'α γλέφαρα συγκαλείνουνε νευρικά, στενότερη παρουσιάζοντας τή σιγισμάδα τους, κ' οι βορβοι κουνιούνται τρεμουλιαστά, κορκαμένα, μη ένώνοντας στο ίδιο σημείδι τους όπτικους τους άξόνους, γι' αυτό κι ή διακωλία δέν είναι σπάνια. Η προσομοιή χαλκρώνεται κ' ή κόρη μένει πάντα μεγαλωμένη. Τ'α μάτια κοκκινίζουν, δακρύζουν και θολώνονται. Σε λίγο, άμα συνείδηση και βούληση, δόλοτελα λείφουνε, γυρίζουν κατ' άπάνω οι βορβοι, πέφτουν βριαά τ'α γλέφαρα και τ'α μάτια σφαλλουνε. (Ο ύπνος ήρθε με τ'α όλα του.

Άν ό κοιμισμένος τώρα βλέπει όνειρο, ταιριαστό μ' αυτό μπορεί να παραμιλά, να χειρονομεί κι άλλάξη όψη, μένουν όμως σφαλιστά, όπως στον ύπνο, τ'α μάτια του καμμά φορά ζυπνά σ' όνειρό του άξαφνα και τότε φανερώνει στη ματιά όλες τις φανταστικές σκηνές, που τον ύπνο του ταραζάνε, σκηνές λύπης, τρομάρας, θυμού, ή ένάντια, χαράς, εύτυχίας, αγάπης. Σ' άλλη πιο σπάνια περίπτωση ό κοιμισμένος από τις ιδέες προχωρεί στις πράξεις, σηκώνεται μ' άλλα λόγια και κάνει ό,τι όνειρεύεται, φροντίζοντας ύστερα να ξαναπέση στο κρεβάτι' σαν ζυπνήση, τό παραμικρό δε θυμάτ' άπ' ό,τι έγινε.

Την τελευταία, κινητική, να πούμε, μορφή τ'ο νεύρου, ώνομάσανε νυχτοβασιία. Ο νυχτοβάτης σε τίποτε άπ' όσα βρίσκονται γύρω του δέν προσέχει. αν με τ' όνειρό του στενά δε σχετίζεται' περπατάει λ. χ. σ'α σχοινοβάτης στην άκρη ψηλού τ'αίχου δίχως να ζαλιζεται, δίχως να φοβάται να πέση, ή βγαίνει νύχτα με τό νυχτικό του στο χιονισμένο δρόμο, κιντυεύοντας να παγώση' αν σταθούμε μπρός του και με μαχαίρι τον φοβερίσουμε, δε μάς βλέπει και ξακολουθεί τό δρόμο τ' άρροας, δόλοτελα σ' όνειρό του παραδομένος. Τ'α όρθάνοιχτα μάτια του, με τις μεγαλωμένες κι άναίσθητες κόρες και την κορρωμένη, δίχως έκφραση, ματιά, είν' ό καλύτερος καθρέφτης τ'ης ψυχής του.

Παρόμοια κατάσταση παθολογικού ύπνου άπαντούμε στις προσβολές του ύστερισμού, τή λέμε δε για διάκριση ύστερικιά ύπνοβασία. Στο ενεργητικό αυτό παρακμίλημα ύστερικιάς προσβολής, τ' άνοιγμένα και προσηλωμένα μάτια, με τις μεγάλες κι ακίνητες κόρες τους και τή σβυσμένη θωριά, μαρτυρούν πώς ή άρρωστη ξεχωρίστηκ' από τον κόσμο, δε βλέπει, δέν άκούει, δε νοιώθει παρ' αυτό που σχετίζεται με τό παρακμίλημά της, με τ'ης κρίσης τ'α παραλογισμάτκ. Παραλογίζεται λ. χ. πώς βλέπει μπρός της φαιδια που την κυνηγούν, ή έναν άρπη άγριο, που τή φοβερίζει, και μ' άγριες φωνές ζητά βοήθεια και τρέχει για να φύγη, ζετινάζοντας άταχτα τ'α χερια της αν θελήσουμε να τ'ης βγάλουμε τις τρομαχτικές της ιδέες, λέγοντας πώς περιστέρια πετούν γύρω της ή άγγελόμορφο παλλικάρι τή χαιρετάει, δε μάς άκούει, δέν προσέχει στην άποβολή μας και τό παρακμίλημα δέν αλλάζεται' αν όμως, σύμφωνα με τις ιδέες της, φω-

τός για τούς πολεμικούς τ'ης καθαρεύουσας πώς ή γνώμη του αυτή είναι «λογικώς όρθή». Κι άλλ'όμοια, ό λόγος του μια γλώσσα χάνεται, ή άπευκνίας έπικρατεί κι άπλώνεται, και τή μιλάει έτσι περισσότερος κόσμος, δέν είναι έσωτερικός, δέν είναι ή ίδια ή γλώσσα, τό φτειάξινό της, δέν είναι φανταστικά προτερήματα ή έλαττώματα, που θά τ'ης έδωσανε κανείς, δέν είναι ή φτώχεια ή ό πλούτος της. Στην κατάσταση του λαού που τή μιλάει, στον πολιτισμό του, στη θέση του συγκριτικά με τούς άλλους λαούς πούχει συγκοινωνία. σ' αυτά θά βρούμε τούς λόγους που μια γλώσσα καταπίνεται ή καταπίνει: μίαν άλλη. Και δέν είναι καθόλου παράξε ο τ' ένα έθνος πολιτισμένο που έχει γλωσσικά ιδώματα, να χαθούνε με τον καιρό τ'άλλα όλα, και να μένει μονάχα εκείνο που λόγος ιστορικοί τό άνεύσανε από περιορισμένο ιδίωμα σε γλώσσα του έθνους καινή, σ' έπίσημη γλώσσα. Να γιατί «λογικώς όρθόν» τ'ης θεωρίας του συμπέρασμα είναι ή γνώμη του κ. Σκια, για τήν καθαρεύουσα, ότι με τον καιρό θά αεξαρανίσει τ'ες άλλες διαλέκτους και τό έθνος δε χάσει τον πολιτισμό του.

Και θάτανε και «πρκαγματικώς όρθόν», αν ή θεωρία του, αν ή άνακάλυψη του για τήν καθαρεύουσα δέν είτανε τόσο σοφή, ώστε να μπορεί νάναι

και κάπως σωστή. Γι' αυτό παραπάνω είπα πώς ίσως περιττή βρεί κανείς τήν εξέταση τ'ης τελευταίας γνώμης του κ. Σκια για «τό μέλλον τ'ης ελληνικής» αφού είναι αυτή τό φυσικό συμπέρασμα τ'ης άλλης του γνώμης που μοιάζει άνακάλυψη, κ' έπομένως δέν πολυπέφτει στην κ. Σκια τό βάρος για τήν αξία τ'ης τελευταίας του γνώμης. Κι όμως τόσο περιττή δέν είναι κι αυτήνη ή εξέταση. Γιατί ένθ άπό τή μια μεριά θά συντελέσει έχι λίγο στον προσδιορισμό και στο φαινόμενα τ'ης σοφίας του βιβλίου, που, καθώς είπα είναι ό μόνος σκοπός του άρθρου αυτού, άπό τήν άλλη θά είναι ένας άκόμη μάρτυρας κατηγορίας στην κρίση τ'ης θεμελιωχής του βιβλίου ιδέας. Και τ'ης τελευταίας γνώμης του κ. Σκια τήν εξέταση για τ'αποτελέσματα του «δικαλεκτικού άγώνος» άπό τήν έμπειρία, όπως πάντα, θά ξεκινήσουμε, αυτήν ήκούσαμε τί μάς λέει, ξεχνώντας για μια στιγμή αν ή γνώμη του κ. Σκια είναι συμπέρασμα, ή αν είναι άρχή ή τέλος, ή και μέση.

Ο πλουτισμός του λεζικού μιας γλώσσας, ή και ή αντικατάσταση λέξεων, όταν περιορίζεται σε αριθμόν όχι μεγάλο, δέν αλλάζει τή γλώσσα, όσο έννοείται, ή γραμματική της, ή σύνταξη, ό όργανισμός της με μια λέξη μένει ό ίδιος. Κ' εκείνο

που ξεχωρίζει από τή δημοτική τήν καθαρεύουσα δέν είναι ότι διαφορετική λέξη έχει ή μια και διαφορετικιά ή άλλη για να πούνε τό ίδιο πρμα. Η καθαρεύουσα δέν είναι δημοτική, όχι γιατί τό «σπίτι» τ'ης δημοτικής τό λέει αυτή «οίκια», αλλά γιατί τήν «οίκια» τ'ης καθαρεύουσας αν τήν είχε ή δημοτική, θά τήν έλεγε «τήν οικία» και «τίς μύτες» τ'ης δημοτικής, αν τις ήξερε ή καθαρεύουσα, θά τις ήξερε «τάς μύτας». Φανταστήτε τώρα τί γούστο θά είχε, αν, όπως ό κ. Σκιας που νόμισε ότι πρώτος αυτός έμαθε τήν ήλικία τ'ης καθαρεύουσας, είχα κ' έγώ τήν ιδέα, ότι πρωτότυπη είναι όσα διάβασατε. Και τό λέω αυτό όχι γι' άλλο λόγο. όχι από μετριοφροσύνη, αλλά μόνο και μόνο για να ζυγίσετε σωστά τό άκόλοθο επιχείρημα, για να κρίνετε πώς αξίζει ή παρατήρηση ήδε. «Πρόδηλον είναι ότι προστεθεισών πλείστων λέξεων συνθέτων ή παραγώγων εκ του θερμός, οίον θερμαγωγός, θερμοχημικός, θερμομέτρον κτλ. ου μόνον θά ένισχύσωσιν αί νέαι αύται λέξεις έν τή γλώσση τό θερμός, άλλ' ίσως θά έκβάλωσι και τό ζεστός» (*). Πρόδηλον αυτό ίσως να είναι. Πρόδηλον όμως άπ' αυτό δε γίνεται, ότι θά επικρατήσει

(*) Σελ. 57 σημ.

νάξουμε πώς εφυγ' ό 'Αράπη, ή τά φείδια σκοτωθήκανε, άμέσως ήμερώνεται ή όψη της, παύει τó φευγιό, τά ξεφωνήματα, και σ' άλλα μεταφέρεται ό νοός της. Παράξενη μά όχι και σπάνια μορφή ύστερικής ύπνοβασίας είναι κ' ή ζωανθρωπία, ή τέλεια δηλαδή μίμηση ενός ζώου πάνω στο ύστερικό παραμύθιο, όπως στο πάρα κάτω ιστορικό βλέπετε:

Μιά κοπέλλα νόσπαντη και στην άρχή της γκαστριάς της, πάθαινε συχνά ύστερικές κρίσεις, με παραλογισμάτα και παραμυθία, που σε μεγάλη ταραχή φέρανε τόν άντρα της· μ' όλους τούς άγισμούς, τούς ξορκισμούς και τά εύχέλια, δέν έπαυε ή δόλιξ νά θέρνεται, νά ξεφωνά, νά βλέπη βώδι τόν παππά, τόν ούρνό σφοντήλι! Κι όσο τούλάχιστο παραμύθιοσε άνθρωπιά, πότε μ' άγγέλους και πότε με δαιμόνους αναίγοντας ψιλή κουθέντα, έμενε πάντα μιά κρυφή έλπίδα νά τή γίνουν μ' εύχης και ξορκισμάτα· όταν όμως παρήχωσε τ' άγκυλί του ό σατανάς κι άρχισε ή άρρωστη νά παραμιλά... γαίσινα, με τά τέσσερα περπατώντας και νιαουρίζοντας, έ! τότε πιά μείνανε ήσυχ' οι παππάδες και βρήκαν το μπελλά τους οι γιατροί! "Ένα βράδυ σαν τρελλός μ' έφώναζε ό άντρας της· δίκολε! δέν ήτανε μικρό πράμα νά καμαρώνει τήν κοιλιά της με περηφάνεια κι από μαύρη ώρα νά τού γεννήση ζάρνου... άχτόσπουλα! Βρήκα τήν άρρωστη νά σέρνεται κατάχαμα με τά τέσσερα, νά νιαουρίζει, νά τσαγγρονάζ, νά γλύφει τά δάχτυλά της και νά τριβεται· ανάσθητη στα λόγια μας και σ' ό,τι γύρω της γενότανε, ζένο στο παραμύθιο της, πρόσζε μόνο στο ψι ψι που της έφώναζε, τó μόνο ταιριαστό στην τρέλλα της. "Έτσι δέ, εις όδξαν τού Πατρός 'Ασκήσιο, έγεινα κι εγώ μιά φορά κτηνίατρος.

Αυτά για τήν ύστερική ύπνοβασία. "Αν τώρα υποθέσουμε ότι με κάποιον τρόπο έμεις προκαλούμε σ' ένα πρόσωπο τά ίδια φαινόμενα, όπως τά περιγράψαμε πάρα πάνω, παρουσιάζεται κι άλλη μορφή ύπνοβασίας, με μιά μεγάλη διάκριση, τή δύναμη, δηλαδή, νά στρέφουμε τó παραμύθιο όπως θέμε, έξουσιάζοντας τó πνεύμα τού ύπνοβάτη μας. "Η μορφή αυτή ονομάστηκε ύπνοβασία ύπνοβασία και γι' αυτήν τó κεφάλαιο τούτο προορίστηκε.

(άκολουθεί)

Γ ΑΒΑΖΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:
Γιά τήν Ελλάδα αρ. 10.—Γιά τó Έξωτερικό αρ. 10
20 λεπτά τó κάθε φύλλο λεπτά 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κίθκια τής Πλατείας Συντάγματος, Όμοιοί, Όπουργείο Οι κονομικών, Στα θμού Τρεχιοδύμου (Ό φθαλμιατρειά) Σταθμού ύπουργίου Σιδηροδρόμου (Όμοιοί)στο καπνοπωλείο Σαρρή Πλατεία Στουρνάρα, Έξ άρχεια) και στο βιβλιοπωλείο «Έστίας» Γ. Κολάρου.

Η συντρομή του πληρώνεται μπροστά κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΕΡΙΚΕΣ

ιστορίες ποτέ δέ παλιώνουνε. "Έτσι κ' ή χαριτωμένη ιστορία πού έγινε τήν περασμένη βδομάδα στο ύπουργείο τής Δικαιοσύνης, μ' άλλα λόγια τó ξυλοφόρωμα ενός τμηματάρχη από Έναν βουλευτή, θά μείνει πάντοτε φρέσκια και θά μπορεί νά τήνε διηγώται κανένας κάθε ώρα και στιγμή.

Λοιπόν πού ήθε, άδέσφια εν Συντάγματι, ό τμηματάρχης Μπαλάνος ξυλοφορτώθηκε άλέπητα από τόν βουλευτή Χρηστοδούλου. Κάπνι φημερίδα τó ξυλοφόρωμα· αυτό τó τυλοφόρωμα «σκυλοκαυγά» και δέν είχε άδικο, άφου δυό Συνταγματικά σκυλιά μαλώσανε για τó νόκιαλο, ήρουν τó ρουσφέτι.

Ό βουλευτής τó ζητούσε για λόγου του, ό τμηματάρχης τó κρατούσε για τόν φαπί του, κ' έτσι γκρί

από δώ, γκρί από κεί, πιαστήκανε στα χέρια— άπαράλλαχτα σαν τά σκυλιά, με μόνη τή διαφορά πώς τά τελευταία δέν έχουνε χέρια για νά δίνουνε μαγκουριές και για νά παζάρουνε ρουσφέτια.

Οι φημερίδες ύστερ' απ' αυτό τó σκυλοκαυγά βαλθήκανε νά βρούνε πούδς φταίει από τούς δυό ό βουλευτής ή ό τμηματάρχης; Χαμένος κόπος, άφου και σ' αυτή τήν περίπτωση φταίει ό τρίτος, δηλαδή τó χαριτωμένο μας πολιτικό ξεχαρβάλωμα. "Αν δέν ήτανε αυτό τάναθεματισμένο στη μέση, ό βουλευτής δέ θάπαιτούσε με τόση άδιαντροπία, ως νόμιμο δικαίωμα του, τó ρουσφέτι, κι ό τμηματάρχης—πού είναι δά κι εδνοούμενος τού νόμου—Πρωθυπουργού μας—δέν θά τού τó άρνείτανε με τήν ίδι' άδιαντροπία. Και τó κάτω κάτω, αν ήταίτε τó ξεχαρβάλωμα· αυτό, ό κ. τμηματάρχης, ύστερ' από τó σκυλοκαυγά, θάπαινε τά παπούτσια στο χέρι μ' ένα ύπουργικό έγγραφο γουμάτο πανέμετα για τήν αεθδόκιμον έπηρεσίαν του.

Τίποτα όμως απ' αυτά δέν έγινε. Ό τμηματάρχης μένει στη θεσούλα του, ό βουλευτής θά ζητάε-όλοένα τó ρουσφέτι του, και τó ξεβιδωμένο Ρωμαίικο θά ζητάει τó έρρημο νά φτιάξει στόλους και σφραγίδες, με τέτοιους υπαλλήλους και με τέτοιους βουλευτάδες.

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ

Κυριακή τó κατ'αμεσήμερο ό κ. Πίνδαρος Βάλβης, πού άκούει και στόνομα Σταματάκης, λίγο έλειψε νά γαρμιάσει τή ξώπορτα τού γραφείου μας από τά λυσασμένα χτυπήματα.

— Μωρε, τί τρέχει; φωνάξαμε όλοι τρομασμένοι και πετάξαμε τά κηρόνια από τά χέρια μας, γιατί κείνη τή στιγμή, με τήν άδεια τού κ. Σταματάκη, τρώγαμε.

— Τί τρέχει; Νά τί τρέχει!.. μάς είπε ή ύπερβέρτρια κατεβαίνοντας λαχανιασμένη τά σκαλοπάτια τής τραπεζαρίας. "Ο κ. Πίνδαρος!.. Αυτό τó βιβλίο!.. κ' έπεσε άναίσθητη στο πάτωμα σαν τόν πάλαι Μαραθονομάχο.

Ό κ. Πίνδαρος!.. Μπα! Μή χειρότερα! Ό κ. Σταματάκης Βάλβης ντυμένος μασκαράδικα με τó κοστούμι τού Πινδάρου!.. "Πινδάρου έπίπικαι, μεταγραφέντες... (ομοίως, βέβαια, εις τó βιβλίον τών μεταγραφών τού Δήμου 'Αθηναίων) έμμέτρως (κ. τυπογράφε, μή παραλείψεις για όνομα τού θεού, τó ρ και μ; τó κάνεις έμμέτρως) εις τήν νέαν 'Ελλη-

ή καθαρεύουσα. Και για νά γίνει τó δεύτερο «πρόδηλον» πρέπει ν' άποδείξει ό κ. Σκιας έκείνο πού δέν μπορεί, νά ποδείξει ότι τó θερμός, όταν πετάζει από τή γλώσσα τó ζεστός, θά μείνει ό θερμός, τόν θερμών, τούς θερμούς, τήν θερμύν, αί θερμαί, τάς θερμάς, και δέ θά γίνει, τó θερμό, τή θερμή, τίς θερμές, οι θερμές. Βλέπετε πώς είχα δίκιο πούλεγα ότι τής τελευταίας γνώμης τού κ. Σκιας ή εξέταση θά φανερώσει τού' επ' αυτή τού βιβλίου τή σοφία; Λέγαμε λοιπόν, ότι δέν αλλάζει, δέν εξαφανίζεται μιά γλώσσα όταν πλουτίζει από άλλες τó λεξικό της, ότι δέ μεταμορφώνεται ή δημοτική σε καθαρεύουσα, αν πάει απ' αυτήν ή από τήν άρχαία τις άρβύλες, ούτε αν κοντά στην πόρτα τσεκώσει και τή θύρα τής καθαρεύουσας, ούτε αν αλλάζει τήν «πόρτα» με τó «ταχυδρομείο» και με τó «φαρμακείο» τή «σπεταζορία». Άρκει, τήν άρβύλην, και τές άρβύλας, νά τά πει «τήν άρβύλα» έτσι λέγετε, και τίς άρβύλες, νά μόν πει τές θύρας, αλλά τίς θύρες, και τó «ταχυδρομείον» και τó «φαρμακείον» νά τά λέει χωρίς νύ. Τώρα αν τó κάνει αυτό ή δημοτική ή αν όχι, άρκει νάχει κανείς αυτιά, και νά μόν έχει τó παρατηρητικό τού κ. Σκιας, για νά τó νοιώσει. Κιτάζτε τώρα πώς βγαίνει άληθεια και τάλλο πούλεγα, ότι τής τελευταίας γνώμης τού κ.

Σκιας ή εξέταση, θάνα κι αυτή κοντά στις άλλες μιά άποδείξη ακόμα για τήν ανακάλυψη τού κ. Σκιας, τί αξία έχει. «Η καθαρεύουσα, λέει ό κ. Σκιας, όχι μόνον νεκρά δέν είναι αλλά τουναντίον ζωντανότερα πάσης άλλης νεοελληνικής διαλέκτου, είναι δηλ. ή επικρατεστέρα διάλεκτος τής σήμερον, ή μόνη ελληνική γλώσσα τής κέρσιον» (*). Τίς λέξεις πού πήρε από τήν δέ επικρατεστέραν ή από τήν άρχαία ή δημοτική, τίς άλλαξε σύμφωνα με τή γραμματική τή δική της.

Τή λέξη λ. γ. λωποδύτης, πού είναι άρχαία όσο παίρνει, τήν έκανε ό λαός κ' οι γραμματισμένοι μαζί ό λωποδύτης, τού λωποδύτης, τó λωποδύτη, τούς λωποδύτες, και ποτέ βέβαια δέ θάκούσατε νά λέει κανείς «βρέ σύ λωποδύτα». Κι ό «άστυφύλαξ» πού δέν είναι λέξη από τó λαό φτειασμένη, ως τόσο στο στόμα τού λαού μόλις έπεσε, άστυφύλακας έγινε, κ' έτσι θά τόν άκούσατε όχι μόνο από τó λαό, μά κι από τούς γραμματισμένους. Βέβαια δέ λέω πώς δέ θάκούσατε ποτές άστυφύλαξ, γιατί μονάχα ό κ. Σκιας μπορεί νάχει τήν απαίτηση, άφου κάθε μέρα διαβάσει ό κόσμος «άστυφύλαξ» κι άφου—τó σπουδαιότερο—πιστεύει πώς «άστυφύλαξ»

είναι τó σωστό, μόνον ό κ. Σκιας μπορεί νά νομίζει ότι, για νά μόν είναι διάλεκτος ή καθαρεύουσα, έπρεπε ούτε νά κατορθώνει κανείς νά προφέρει τó «άστυφύλαξ». Τό ίδιο μπορούμε νά παρατηρήσουμε για τή λέξη «φημερίδα», πού έγινε στο στόμα τού λαού «έφημερίδα» και μάλιστα «φημερίδα» και πού θάκούσατε και τούς γραμματισμένους, άς είναι και φιλόλογοι, νά λένε συχνότερα ή «φημερίδα» παρά ή «έφημερίς»· νά ρωτούν άξαρνα «ήθε ή φημερίδα»; Τό ίδιο για τή λέξη «κλητήρ» πού έγινε κλητήρας, ό δικαστικός κλητήρας, τó ίδιο για χίλιες δυό λέξεις πού αλλάζανε σύμφωνα με τή γραμματική τής δημοτικής, όταν από τά βιβλία μπήκανε στην κλημερή ζωή. Τάντίθετο όμως φαινόμενο δέν τó παρατηρούμε ποτέ, άφου και ποτέ δέ γίνεται. "Ο λόγος δέν είναι για κείνα πού γράφονται, αλλά για κείνα πού λέγονται. "Όσο και νά τεντώσει κανείς τυτύτιά του δέ θάκούσει λέξη τής δημοτικής φεμένη στους γραμματικούς τύπους τής δέ επικρατεστέρας. Ούτ' ένα νύ δέ θάκούσει σε φυσική κι άπροσποίητη κουθέντα φυσικού ανθρώπου, κολλημένο στο τέλος μιάς λέξης, στο νεύ λ. γ.

(*Ακολουθεί)

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

(* Σελ. 61.